

4097

Nushası 10 kuruş

Posta ücreti 40 Para

Ssnelik abonası
100 kuruş

Posta ücreti 10 kuruş

İstanbul

Şehremaneti Mecmuası

Şehremaneti tarafından ayda bir çıkarılır

Sene : 5

Kânunuevel 1928

Sayı : 52

Sıhhi Kısım

Verem hastanesi

Veremle ciddi surette mücadelele karar verildiği ve bu münasebetle verem hastanesi tesisine teşebbüs edildiği şu sırada, bu mücadelede temayüz etmiş olan memleketlerde verem hastanelerinin tarzı inşa ve tertibatı dahiliyelerini tetkik etmek faydalıdır. Bunu nazarı dikkata alan hastanemizin kıymetli ser tabibi Rüşti Beyfendinin arzularına imtisalen (Beitschrift für das gesamte krankenhaus wesen) isimli Alman me -

cmuasında intişar eden ve Berlin civarında (Trenenbrietzen) kasabasında pek modern olarak inşa edilen (200) yataklı paviyonun inşaat ve tertibatı dahiliyesinden bâhis olan bir makaleyi lisansımıza nakil ve terceme ediyorum .

Cerrahpaşa hastanesi emrazi
hariciyei mütenevvia tabibi
Dr . Operatör
Avni

Verem hastanesi

Trenenbrietzen

Enfilüsyon zamanında birdenbire yükselen verem vefiyat münhanisi şayani teşekkürdür ki son senelerde hatta kablelharp yükseldiği derecenin de dununa düştü . Bununla beraber vaziyet efan vereme karşı şiddetli mücadele idamesini icap ettirecek şekildedir .

Veremin , husul ve intışarı itibarile ikametgâh ile yakinen alâkadar olduğu ve açık veremlilerin aile ve halk arasında serbesce dolaşmalarının hastalığın tevessüüne ne derece yardım eylediği malûm bir keyfiyettir . Harbun tevlit ettiği fakrû sefalet aileleri kendilerine göre münasip ve müsait ikametgâh tedarikinden mahrum bırakıyor . Bilhassa küçük kasaba ve köylerde herkese ayrı oda değil hatta ayrı yatak bile bulmak çok defa mümkün olmuyor , ve bu da bittabi hastalığın halk arasında kolaylıkla yayılmasına sebep oluyor . Bu itibarla herşeyden evvel hiç olmazsa açık ve ağır veremlileri halk arasından tophyarak münasip bir bina altında tahti tedaviye almak vereme karşı mü -

cadelenin esasını teşkil eder . Bunu derpiş eden Brandenburg valisi von Vinterfeldt menkin ve vilâyet sıhhiye müşaviri Gerbertdtin himmetleriyle (Trenenbrietzen) de mevcut olan hastaneye 200 yataklı son sistem yeni bir paviyon ilâve edildi , muktazi para vilâyet meclisi tarafından tamamen ve kemali memnu - niyetle tediye edildi .

1927 senei eylülünün otuzuncu günü resmîküşadı yapılan yeni paviyon yalnız ağır veremlilerin mevzuubahs zara - rından halkı vikaye etmek niyetile yapılmış bir ölümhane değil her devir - deki veremlileri dahiline alarak tedavilerine itina eden bir hastane olmak üzere inşa edilmiş ve bittabi hastalara bakan - lar için de enfeksiyona karşı muhafaza tertibatı yapılmıştır . Mümkün mertebe ucuz ve pratik iş görmek için mesainin maşinel olmasına bilhassa dikkat edilmiştir .

Hastanenin tertibatı dahiliyesi sıhhi ve iktisadi hususât tamamen derpiş edilerek tanzim edilmiştir .

Trenenbrietzen verem hastanesi esasen 1914 ile 1916 senelerinde inşa edilmiş dört paviyondan ibaret olup 1920 senesine kadar veremli askerlerin tedavisine tahsis edilmişti. Bilâhara 100 yatağı veremli çocuklara ve 350 yatağı da kadınlara hasredildi. 1927 de 200 yataktan ibaret yeni binanın da ilâvesinden sonra hastane tamamen kadın, erkek ve çocuklara tahsis edildi.

Müessese şehrin bir kilometre cenubunda Yüterbaga giden şosa ve demiryolu yanındadır. Oderecede ki hasta nakliyatı için esasen pek lüzumlu olan bir istasyon burada yapılacak olursa hasta tirenden doğrudan doğruya hastane methaline dahil olur.

Etraf vasi fıstık ve çam ormanlarıyla muhattır. Cenuba doğru yavaş yavaş yükselen dalgalı bir arazi, ta uzaklarda çayır lar mütemediye n değışen latif ova menazırı gürölür.

Yeni bina evelden mevcut olan dört tane büyük binaya ilâve edilmiştir. Bu binalardan birisi veremli çocuklara mahsus olup bir de ameliyathaneyi ihtiva etmektedir. Hastane hey'eti unumiyesinin cenuba nazır olan cephesi 215 metre tulündedir. Yeni bina eskisi ile (23) derece bir zaviye teşkil edecek surette garbicenubi istikametinde ittisal peyda eder.

Yeni paviyon bodrum katıyla beraber beş kattan ibarettir ve her iki canibine hastaların gündüz istirahat ve yatmalarına mahsus iki katlı haleler ilâve edilmiştir.

Amerika ve İsvigrelilerin hastane inşaatında kabul ettikleri sisteme inuariz olan binanın mürtefi olması Keyfiyeti, hasta ve eşya nakliyatının maşinel olması dolayısıyla esash bir mahzur teşkil

etmez. Bina dahilinde iki asansör ve iki tane de merdiven vardır. Esas pilân Ştettin civarında (Hohenkirg) şifaha neleri pilânına pek müşabihdir. Şu farkla ki orada tam şark ve garba nazır olan kısımlara burada hasta odalarının cenuba müteveccih olmaları lüzumunu nazarı dikkata alınarak orta kısımla (23) derece zaviye teşkil edecek surette şarkicenubi ve garbicenubiye müteveccih bir vaziyet verilmiştir. Bu suretle bu kısımlardaki hasta koğuşlarının da bilhasa öğleden itibaren üç saat mütemediye güneş altında bulunması temin edilmiştir. Bina hey'eti unumiyesi itibarile bacakları fazla açılmış M harfina müşabih olması pilânının esas karakterini teşkil eder. Bu suretle orta kısmın ruzgârlara karşı mahfuz kalması şimale müteveccih olan arka kısımların da havadar ve ziyadar olması temin edilmiş olur. Bina bittabi zabıtai bele-diye evamirine tevfiķan yapılmıştır. Şöyle ki koğuşların en yakın merdivene olan uzaklığı otuz metreyi tecavüz etmiyerek tarzıdadır. Orta kısmın koridoru (65) cenahların koridorları da (25)metre tulündedir. Paviyonun hemen aynı taksimatta olan üç katında 200 yatak yerleştirilmiştir. Esas cephe olan cenup cephesinde her biri 5 - 6 yataklı sekiz koğuş ve cepheleri şarkicenubi ile garbicenubiye nazır olan cenahlarında herbiri 1-2 yataklı 12 oda mevcuttur. Cenahların dahili cepheleri istikametinde muayene odaları, banyo daireleri, ziyaret odaları, ayakkabı boyama odaları... ilah olduğu gibi orta kısmın dahili cephesi istikametinde de yemek salonu, yazı ve kuraat odaları ve asansör bulunur. 66-68 yataktan ibaret olan herkata mevzuu bahsolan diğer odalarla birlikte iki istasyon teşkil ederler.

Başka yerlerde yapılan bir çok yeni müesseselerde fillhakika koşullara dört yataktan fazla konulmamışsada burada koşulların haiz oldukları mimari hususiyetler bolayisile bittecrube bir mahzuru sıhhi olmadığı sabit olmasına mebni riayet etmek mecburiyetinde bulunan iktisadi mülâhazalar dolayısıyla odaların bir kısmı 6 yataklı olarak yapılmıştır . İstirahat haleleri gayet uygun , rahath ve ağır hastaların da bizzat kolayca gidebilmeleri için orta kısmı altı yataklı koşulların önlerinde - ve üç pencereden ancak ikisinin önüne gelecek ve bir pencere daima açık havaya karşı tamamen serbes kalacak surette - loca tarzında yapılmışlardır . Tabip odaları , yemek ve kiraat odaları da gene sühulet mülâhazasıle aynı katta yapılmıştır .

Hafif hastalar cenahlardaki büyük istirahat halelerine giderler . Pencere ve kapıların üst kısımlarında kolaylıkla açılan hava pencereleri sayesinde bina daima havalandırılmakla beraber hallerde hususi ve pek modern tertibat sayesinde yazın en sıcak günlerinde de hastane serin olur ve rütübetli hava kafiyen husule gelmez . Halelerin görüş hizasına kadar etraf duvarları gayet kolaylıkla açılıp kapanan bir nevi pancurlardan müteşekkil olup onun fevkünde kumaş perdeler yerine ince ve yeşil boyalı ağaç çubuklarından ve arzu edildiğinde dışarıyı seyre mani olmiyacak tarzda gölgelik tertibat yapılmıştır . Cenahlarda iki katlı olarak inşa edilmiş olan büyük halelerden birisinin dahilinde çerrahi veremlerin güneş banyosu yapılmasına mahsus hususi yerler vardır ki bu yerler iki sıra üzerine ve arka sıra 26 santimetre daha yüksek olmak üzere tertip edilmiştir .

Bu halelerin cenuba nâzır olan kısımları kumaş perdelerle ve arka yan cepheleleri de cam ile ihata edilmiştir . Tek yataklı odaların bir kısmı küçük bir sofaya açılır ki ağır hastalar karyolalarıyla burayaya çıkarılırlar . Bundan başka bir kaç istirahat haleleri de vardır ki şimale nazırdır , lüzumunda istimal edilir .

Hastanenin esash kısmını teşkil eden altı yataklı odanın tertibatınagelince ; iki karyola bir köşeye, diğer dördü de diğer tarafa yerleştirilmek suretile o tarzda tanzim edilmiştir ki hey'eti umumiyesi itibarile pek muntazam ve rahath bir manzara arzeder . Duvarlar mat yağlı boya (Fenerton) dan mamul sıcak ve soğuk suyu havi iki lavabo . Odanın bütün sütünunun mümkün mertebe mücellâ kalmasına riayet edilir . Pencereleer çift camlı ve üst kısımlarında havalandırma kanadını havidirler . Kapının üzerinde geniş bir havalandırma penceresi vardır . Zemin linoleum ile döşenmiştir . Moble ; hıfzussıhhaya muhtabık surette tertip ve tanzim edilmiş . Her hasta için bir duvar dolabı vardır ki içerileri hangi kat ve odaya ait olduğunu gösterecek surette muhtelif renk ve tarzda boyanmıştır . Her iki yatak arasında duvarda elektirik lâmbası için bir , radyo müzik mismai için bir , zıya işaretli sinyal için bir ki ceman üç adet düğme vardır . Tenvir , biri kuvvetli diğeri zayıf ve mat gece lâmbasma ait olmak üzere iki lâmba ile temin edilir .

Cenahlardaki 1 - 2 yataklı odalar umumiyetle ağır hastalara tahsis edilmiş olup kapıları telefon mukâleme odalarında olduğu gibi gürültüyü aksettirmeyecek tarzda yapılmıştır . Esasen beton tavanlı binalarda fazlaca işitilen

gürültüleri burada mümkün mertebe izale edecek surette inşaat yapılmıştır. (Torfmull) denilen sıva üzerine hususi bir nevi taş ve onun üzerine linoleum vazedilmiştir.

Fazla gezilen mahaller meselâ orta kısım koridoru ve sıcak kalmaları mat-lup olan banyo ve muayene odaları zeminleri yomi ile mefruştur. Bileümle geçme muslukları mücellâdır. Asansörler muhitlerinden mantarla tecrit edilmiş olup esnayı harekette katiyen gürültü hasıl etmemektedirler.

Her istasyonda her nevi eşyayı vaz edecek münasip mahaller vardır. Bundanmada her istasyonda hademenin iş haricinde bulundukları ziya sinyali, telefon ve ilaç dolabı ve ufaktefek eşya yıkamaya mahsus tertibatı havi bir oda daha vardır. İstasyon dahilinde hademelerin yemelerine ve uyumalarına mahsus odalar mevcut değildir. Bu, sureti katiyede memnudur.

Temiz çamaşırlar, münasip büyük-lükte ve tertibatı mahsusayı havi odalarda bulunur. Kirli çamaşırlar, haşta yatağında alınarak temiz torbalara konur ve koridorda kısmen çini ile yapılmış kapaklı kutulara atılır ki oradan da hususi tertibat vasıtasıyla zemin katındaki çamaşırhaneler gelir. Bu çamaşırhaneler çini ve bir nevi taş plakalar - Almanların (Fliesen) dedikleri tas plakalar - la döşenmiştir. İyi ziyadar, bul su ve bilhassa kimyevi dezenfeksiyon tertibatını havi ve teshin tertibatı ile mücehhezdir. Buraya gelen kirli çamaşırlar elektririk arabaları vasıtasıyla umumi yıkama mahalline sevk edilirler. Orada dezenfeksiyon makinası vasıtasıyla dezenfekte edildikten sonra yıkanılır. Halâ ve banyo mahallerinin hususiyet-

leri yoktur. Zemin ve duvarları çini ile ve taş plakalarla döşenmiştir.

Halâda umumi tertibattan gayri dahiline tükürük hokkaları, oturak, ördek konulacak bir dolapla, zemini silme ve kurutma fırça ve paçavralarına mahsus diger bir dolap, su tertibatını havi pislenmiş, kanlanmış ufaktefek çamaşır aksamını yıkamaya mahsus ve yıkayanlara sühulet temin eden tertibatı mahsusayı havi (Tenerton) dan büyük bir sandık vardır.

Bunlardan gayri her katta umumi salonlar, büyük bir yemek salonu, pek iyi tanzim edilmiş yazı ve kiraat odası, kiler, 1-2 Tabip odaları vardır. Yemek nakleden esasörün yanında bulunan kilerde lüzumlu olan raflardan gayri dolaplı masalar ve bazı defa hazırlanması iktiza eden hususi yemekleri derhal ihzara mahsus bir ocak, bir teshin dolabı, ufaktefek parçaların yıkanmasına mahsus medeni çamaşır yıkama tertibatı, saat ve telefon mevcuttur. Yemek kapları, çatal, bıçak ve saire zemin katında bulunan yıkama makinasında temizlenir. Sabun ve soda mahlûlû bu makina içerisinde 100 dereceye kadar ısınır ve kollar burada temizlenir. Kaplar makina-ya alominyom sepetler içinde gider gelir. İkinci ve üçüncü hasta katlarında yalnız birer tabip odası bulunduğu halde birinci katta ilâveten Baş hemşiresinin de bir iş odası mevcut olup telefonla her tarafa merbuttur. Bundan başka bu katta bir de küçük ameliyatlara mahsus bir ameliyathane vardır. Büyük ameliyathane eski hastanedeki ameliyathane de icra edilir.

Zemin katının sol cenahı tedavi dairelerini ihtiva eder. Sessiz çalışan son sistem Simens - Raymiker - ve ika

teşhis ve tedavi rontgen makinaları ve tamamen ayrı daireleri , karanlık odalar, hahenzonte , diyeterni daireleri , dört tazyıklı hava makinasını ihtiva eden inalasyon odası , müteaddit teshin lâmbalarını muhtevi terleme , tıbbi banyolar idroterapi daireleri , istirahat salonu . . . ilâh vardır . Diğer cenahta da laboratuvar ve eczane mevcuttur . Orta kısmında kirli çamaşır odaları , elektrik arabalarının deposu ve hademegânın yemekânesi vardır . Bunların yatak odaları ayrı bir binadadır .

Beşinci katta asistan ve hemşirelerin yatak odaları ve istasyonların karantina odaları bulunur .

Biraz da yeni binanın inşaat tekniğinden bahsedelim : Bu pavyon evelden mevcut olan diğer pavyonlara ihtikak etmek mecburiyeti hasıl olmasına mebnî bu binaya da arzu edilen şekil ve vaziyet tamamiyle verilememiş ve fakat mimar Roelliain mahareti ile binanın cidden fevkalâde mükemmel ve muntazam bir verem hastanesi olarak inşasına muvaffak olunmuştur . Modern bir hastanenin haiz olması lâzım gelen her türlü tertibat ve taksimat en ince noktalarına kadar düşünülmüş ve yapılmıştır . Hastane dahilinde her türlü nakliyat tertibatı maşinel, otomatik telefonlar her tarafa eski binalara da teşmil edilmiştir, her tarafa elektrikle işliyen ve rakamları ta uzaktan kolaylıkla görülebilen büyük saatler vaz edilmiştir .

Hastanede bir radyo merkezi mevcut olup her hastanın yatağına kadar tesisat ve mismaları mevcut olduğu yukarda söylendi , yemek salonunda, istirahat hallerinde , bahçe ve sair umumi yerlerde (Hoparlör) ler mevcuttur .

Zemin katında tükürük hokkalarını yıkamaya mahsus fevkalâde muntazam

tertibathı iki oda mevcuttur . Tükürük hokkaları ve bu gibi kapları dezenfekte eden sterilizatörler (Chemens C.S. Schaefer) in muaddelleridir . Bu tertibat sayesinde her iki saatte yüz kap dezenfekte edilir . Binanın teshini sıcak su boruları (sulu kalorifer) vasıtasıyla yapılır . Gece nöbetçisinin odasında buna ilâveten bu kapatılıktan sonra da odayı sıcak tutacak ayrıca tertibat yapılmıştır . Bunlardan gayri tedavi ve muayene odalarında hastane teshin zamanı haricinde teshini temin edecek hususî tertibat mevcuttur . Yeni binaya bir defa da haricen bakılacak olursa her cepheden fevkalâde muntazam ve şık görünüşü , şimale nazır methal ve merdivenlerinin ihtisamı hastane etrafındaki muntazam bahçe ve etraftaki umumi mânzaranın lefâfeti cidden kalbe inşirah verir .

Yeni pavyonda da verem hastanesi inşasında binanın muhtelif nûkatı nazardan haiz olması lâzım gelen şerait araştırılacak olursa ihtimalki bazı nekâyısı gürülür . Fakat inşaattaki bu noksanı evvelâ binanın esasen evelden mevcut bir müesseseye ekleme olarak ilâvesi , sañiyen iktisadi mutalâât dolaşısıyla husule gelmiştir . Bu hususta sarfedilen mebalîğ hasta yatağı adedine taksim edilince her yatağın (900) marka malolduğu anlaşılır .

Bazı memleketlerde ağır veremlileri halk arasından ayırarak (Azil) lere doldurmak ve orada muhafaza etmek düşünüldü ve tatbik edildisede matlup netice alınmadı . Tüberküloz mücadelesi esaslarından birisi de ağır veya hafif veremlileri hususî hastanelere tophiyarak tedavi etmenin kanunî bir mecburiyet olması lâzım geleceği hususundaki kanaatler doğru olmakla beraber bilhassa

hastanenin hastayı arzusu ile celbedecek bir derece mükemmeliyette olması, bakım ve istirahatı fevkalâde iyi olmasının daha muvafık olacağı zannedilir . Bu itibar ile (Trenenbrietzen) hastanesi ma -

ksadı tam manasile temine kâfi ve bu hizmeti ifaya pek müsait bir derece mükemmeliyettir . 28/11/1928

Potistamda Müşaviri sıhhi
Dr. Gallüs

